

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

15 juillet 2020

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code pénal,
le Code d'instruction criminelle,
le Code judiciaire et
la loi du 29 juin 1964 concernant
la suspension, le sursis et la probation
à la suite de la révision de
l'article 150 de la Constitution**

(déposée par M. Servais Verherstraeten
et Mme Bercy Slegers)

RÉSUMÉ

La présente proposition de loi apporte les adaptations nécessaires à la législation pénale à la suite de la révision de la Constitution relative à la compétence des cours d'assises.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

15 juli 2020

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Strafwetboek,
het Wetboek van Strafvordering,
het Gerechtelijk Wetboek en
de wet van 29 juni 1964
betreffende de opschorting, het uitstel en
de probatie ingevolge de herziening
van artikel 150 van de Grondwet**

(ingedien door de heer Servais Verherstraeten
en mevrouw Bercy Slegers)

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel brengt de nodige aanpassingen aan aan de strafwetgeving na de Grondwetswijziging met betrekking tot de bevoegdheid van de hoven van assisen.

02939

<i>N-VA</i>	: <i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
<i>Ecolo-Groen</i>	: <i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>
<i>PS</i>	: <i>Parti Socialiste</i>
<i>VB</i>	: <i>Vlaams Belang</i>
<i>MR</i>	: <i>Mouvement Réformateur</i>
<i>CD&V</i>	: <i>Christen-Démocratique en Vlaams</i>
<i>PVDA-PTB</i>	: <i>Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique</i>
<i>Open Vld</i>	: <i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>
<i>sp.a</i>	: <i>socialistische partij anders</i>
<i>cdH</i>	: <i>centre démocrate Humaniste</i>
<i>DéFI</i>	: <i>Démocrate Fédéraliste Indépendant</i>
<i>INDEP-ONAFH</i>	: <i>Indépendant - Onafhankelijk</i>

<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>	
<i>DOC 55 0000/000</i>	<i>Document de la 55e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi</i>
<i>QRVA</i>	<i>Questions et Réponses écrites</i>
<i>CRIV</i>	<i>Version provisoire du Compte Rendu Intégral</i>
<i>CRABV</i>	<i>Compte Rendu Analytique</i>
<i>CRIV</i>	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)</i>
<i>PLEN</i>	<i>Séance plénière</i>
<i>COM</i>	<i>Réunion de commission</i>
<i>MOT</i>	<i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>

<i>Afkorting bij de nummering van de publicaties:</i>	
<i>DOC 55 0000/000</i>	<i>Parlementair document van de 55e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA</i>	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV</i>	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag</i>
<i>CRABV</i>	<i>Beknopt Verslag</i>
<i>CRIV</i>	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>
<i>PLEN</i>	<i>Plenum</i>
<i>COM</i>	<i>Commissievergadering</i>
<i>MOT</i>	<i>Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</i>

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi vise à modifier le Code pénal, le Code d'instruction criminelle, le Code judiciaire et la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation à la suite de la révision de l'article 150 de la Constitution (DOC 55 1287).

L'article 150 de la Constitution prévoira dorénavant que la cour d'assises est compétente en toutes matières criminelles, à l'exception des [crimes contre la sûreté intérieure et extérieure de l'État, des crimes de violations graves du droit international humanitaire et des] crimes terroristes. Les peines fixées par les lois pénales pour ces crimes demeurent d'application.

La compétence de la cour d'assises en matière de délits politiques et de délits de presse est maintenue, à l'exception des délits de presse ayant un mobile discriminatoire.

Cette révision de la Constitution a pour effet qu'à l'instar des crimes correctionnels ou des crimes correctionnalisés, les crimes précités seront dorénavant traités au niveau de la première instance et en degré d'appel, mais plus par les cours d'assises.

Le jury populaire convient en effet moins pour juger de tels crimes. Les crimes pour lesquels le jury populaire n'est pas maintenu sont des crimes pour lesquels il est indiqué, en raison du contexte spécifique dans lequel ils ont été commis, qu'ils soient traités par des juges professionnels. De tels crimes font l'objet de dossiers généralement très volumineux, sont commis dans un contexte où le risque d'intimidation ou de menace pour les jurés n'est pas à exclure et dont le traitement à l'audience risque de durer de nombreuses semaines. Le jury populaire continuera toutefois d'exister dans son intégralité pour les crimes non correctionnalisables, tels que le meurtre et l'assassinat, commis en dehors des contextes spécifiques précités.

La proposition de loi vise à élaborer une procédure spécifique pour le traitement de ces affaires, adaptée à la gravité, à la portée et à la complexité de ces crimes. La révision de l'article 150 de la Constitution prévoit d'ailleurs explicitement l'ancrage légal de cette procédure. Celle-ci doit rester largement soumise au principe d'immédiateté, comme c'est actuellement le cas pour la cour d'assises, mais doit en même temps être également organisée de manière plus simple et plus efficace que la

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel strekt ertoe het Strafwetboek, het Wetboek van Strafvordering, het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie te wijzigen, ingevolge de herziening van artikel 150 van de Grondwet (DOC 55 1287).

Artikel 150 van de Grondwet zal voortaan bepalen dat het hof van assisen bevoegd is voor alle criminale zaken, behoudens voor [misdaden tegen de uitwendige en inwendige veiligheid van de staat, misdaden van ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en] terroristische misdaden. De straffen die door de strafwetten op deze misdaden zijn gesteld blijven van toepassing.

De bevoegdheid van het hof van assisen voor politieke misdrijven en drukpersmisdrijven blijft behouden, behoudens voor drukpersmisdrijven die door een discriminerende drijfveer zijn ingegeven.

Deze grondwetsherziening heeft voor gevolg dat de voormelde misdaden voortaan, net zoals de correctionele misdrijven of de gecorrectionaliseerde misdaden, zullen worden behandeld op het niveau van eerste aanleg en hoger beroep, maar niet meer door de hoven van assisen.

De juryrechtspraak leent zich immers minder voor de berechting van dergelijke misdaden. De misdaden voor dewelke de juryrechtspraak niet wordt behouden, zijn misdaden voor welke het aangewezen is, omwille van de specifieke context waarin ze gepleegd zijn, deze te laten behandelen door beroepsrechters. Dergelijke misdaden zijn het voorwerp van veelal zeer omvangrijke dossiers, gepleegd in een context waarin het risico van intimidatie of bedreiging van de gezwaren niet uit te sluiten is en waarvan de behandeling op zitting riskeert vele weken in beslag te kunnen nemen. De juryrechtspraak blijft evenwel onverkort verder bestaan voor de niet-correctionaliseerbare misdaden, zoals moord en doodslag, gepleegd buiten de voorheen vermelde specifieke contexten.

Het wetsvoorstel beoogt voor de behandeling van deze zaken een specifieke procedure uit te werken, aangepast aan de ernst, omvang en complexiteit van deze misdrijven. De herziening van artikel 150 van de Grondwet voorziet overigens explicet in de wettelijke verankering van de procedure. Deze procedure moet grotendeels onderworpen blijven aan het onmiddellijkheidsbeginsel, zoals dit thans het geval is voor het hof van assisen, maar moet tegelijkertijd ook eenvoudiger

procédure d'assises, en mettant particulièrement l'accent sur un débat oral structuré et un cadre temporel clair dans lequel la procédure doit se dérouler.

Les différentes adaptations du Code d'instruction criminelle prévues dans la présente proposition de loi en visent la mise en œuvre.

Il importe que ces affaires graves soient examinées de manière minutieuse et que la victime et la défense puissent être entendues de manière adéquate, car cela contribue à l'acceptation de la peine et à l'apaisement. Dans cette optique, il importe de renforcer l'oralité des débats devant le tribunal correctionnel pour le traitement de ces affaires.

Le traitement de ces affaires devant le tribunal correctionnel sera organisé de manière plus simple et efficace et vise en outre à alléger la procédure devant la cour d'assises. La procédure telle qu'elle existe actuellement devant la cour d'assises est dans une certaine mesure incorporée dans le tribunal correctionnel et la chambre correctionnelle de la cour d'appel.

Un débat clairement structuré doit contribuer à ce que la procédure puisse être traitée de manière efficiente et dans un cadre temporel clair. Une audience d'introduction est ainsi organisée, lors de laquelle le déroulement des débats est déterminé et la liste des témoins est constituée.

Ces affaires seront attribuées à une chambre du tribunal correctionnel composée de trois juges.

Un avantage important de la réforme est que les parties disposeront d'un droit d'appel, comme pour toute autre décision pénale. La possibilité d'interjeter appel impliquera, tant pour le prévenu que pour la victime, un renforcement des droits de la défense et un élargissement des possibilités d'être entendu de manière adéquate.

En ce qui concerne la répression de ces crimes, il est prévu que les taux de peine fixés par le Code pénal pour ces crimes sont maintenus et peuvent donc également être imposés en première instance ou en appel. Il importe de pouvoir punir sévèrement ces crimes.

La révision de la Constitution précitée rend en outre nécessaire la modification du Code judiciaire. D'une part, il a été décidé qu'une chambre du tribunal correctionnel

en efficiënter zijn ingericht dan de assisenprocedure, met bijzonder aandacht voor een gestructureerd mondeling debat en een duidelijk tijdslijn waarbinnen de procedure moet verlopen.

De verschillende aanpassingen in het Wetboek van Strafvordering, die in het dit wetsvoorstel worden voorzien, beogen de realisatie hiervan.

Het is van belang dat deze ernstige zaken nauwgezet worden onderzocht en dat het slachtoffer en de verdediging op passende wijze kunnen worden gehoord, want dat draagt bij tot de aanvaarding van de straf en tot pacificatie. Vanuit dat oogpunt is het belangrijk om de mondelinge debatvoering voor de correctionele rechbank te versterken bij de behandeling van deze zaken.

De behandeling van deze zaken voor de correctionele rechbank zal eenvoudiger en efficiënter worden georganiseerd en beoogt tevens een verdere ontlasting van de procedure voor het hof van assisen. De procedure, zoals die thans bestaat voor het hof van assisen, wordt in zekere mate geïncorporeerd binnen de correctionele rechbank en de correctionele kamer van het hof van beroep.

Een duidelijk gestructureerd debat moet er toe bijdragen dat de procedure efficiënt en binnen een duidelijk tijdslijn kan worden afgehandeld. Zo wordt een inleidingszitting georganiseerd waarop het verloop van de debatten wordt geregeld en de lijst van de getuigen wordt samengesteld.

Deze zaken zullen worden toegewezen aan een kamer van de correctionele rechbank die is samengesteld uit drie rechters.

Belangrijk pluspunt van de hervorming is dat de partijen zullen beschikken over een recht op hoger beroep, zoals voor elke andere strafrechtelijke beslissing. De mogelijkheid om hoger beroep aan te tekenen, zal zowel voor de beklaagde als het slachtoffer een versteving van zijn rechten van verdediging impliceren en een verruiming van zijn mogelijkheden om op passende wijze te worden gehoord.

Ten aanzien van de bestraffing van deze misdaden is bepaald dat de door het Strafwetboek vastgestelde strafmaten voor deze misdaden worden behouden en aldus ook kunnen worden opgelegd op het niveau van eerste aanleg of hoger beroep. Het is van belang om deze misdaden streng te kunnen bestraffen.

De voormalde grondwetsherziening maakt eveneens de wijziging van het Gerechtelijk Wetboek noodzakelijk. Enerzijds wordt er voor geopteerd om alle misdrijven,

composée de plusieurs juges examinerait toutes les infractions soustraites à la juridiction de la cour d'assises par la modification constitutionnelle de l'article 150, ce qui inclut également les délits de presse ayant un mobile discriminatoire. D'autre part, en raison de la modification de l'article 150 de la Constitution, la cour d'assises n'est plus compétente pour connaître des crimes contre la sûreté intérieure et extérieure de l'État, des crimes de violations graves du droit international humanitaire et des crimes terroristes. Il est prévu que ces crimes sont jugés en première instance par le tribunal correctionnel et le tribunal de la jeunesse pour ce qui concerne les personnes mineures ayant fait l'objet d'une décision de dessaisissement. En degré d'appel, ces crimes sont jugés par la cour d'appel.

En modifiant l'article 3 de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, la suspension du prononcé de la condamnation est exclue pour le jugement de ces crimes.

Le projet s'inscrit dans le mouvement d'amélioration de la procédure pénale en vue de rendre l'administration de la justice plus efficiente, plus rapide et moins onéreuse, sans toutefois toucher aux droits fondamentaux des justiciables.

Les modifications proposées sont complètement inspirées de la procédure spécifique proposée dans la proposition de loi contenant le Code de procédure pénale pour les faits soumis à la chambre criminelle du tribunal pénal (voir proposition de loi DOC 55 1239/001).

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1er

Cet article précise que la présente proposition de loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

L'article 179 du Code d'instruction criminelle est complété pour donner aux tribunaux correctionnels la compétence de juger des crimes dont la compétence lui sera attribuée en vertu de l'article 150 de la Constitution. L'article est en outre complété d'un second alinéa dont le libellé est inspiré de l'article 140 du même Code, pour permettre à ces tribunaux de prononcer des peines

waaronder ook de door een discriminerende drijfveer ingegeven drukpersmisdrijven, die door de grondwetswijziging van artikel 150 ontrokken worden aan het hof van assisen, te laten berechten door een meervoudige kamer van de correctionele rechbank. Anderzijds is door de wijziging van artikel 150 van de Grondwet het hof van assisen niet langer bevoegd om kennis te nemen van misdaden tegen de uitwendige en inwendige veiligheid van de staat, misdaden van ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en terroristische misdaden. Er wordt bepaald dat deze misdaden in eerste aanleg berecht zullen worden door de correctionele rechbank of door de jeugdrechtbank voor minderjarige personen ten aanzien van wie een beslissing tot uithandengeling is genomen. In graad van beroep worden ze berecht door het hof van beroep.

Door een wijziging van artikel 3 van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, wordt de opschorting van de uitspraak van de veroordeling bij de berechting van deze misdaden uitgesloten.

Het ontwerp schrijft zich in in de beweging om de strafrechtspleging te verbeteren, om de rechtsbedeling efficiënter, sneller en goedkoper te maken, evenwel zonder te raken aan de fundamentele rechten van de rechtzoekenden.

De voorgestelde wijzigingen zijn dan ook volledig geïnspireerd op de voorgestelde procedure voor de feiten die worden voorgelegd aan de criminale kamer, zoals bepaald in het voorstel van wet houdende het Wetboek van Strafprocesrecht (zie voorstel van wet DOC 55 1239/001).

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

Dit artikel bepaalt dat dit wetsvoorstel een aangelegenheid regelt bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 179 van het Wetboek van Strafvordering wordt aangevuld teneinde de correctionele rechbanken de bevoegdheid te geven om recht te spreken over misdaden waarvoor de bevoegdheid aan hen zal worden verleend krachtens artikel 150 van de Grondwet. Het artikel wordt bovendien aangevuld met een tweede lid waarvan het opschrift op artikel 140 van hetzelfde

criminelles ou, le cas échéant, de tenir compte de l'existence d'une excuse ou de circonstances atténuantes.

Art. 3

L'article 182 du Code d'instruction criminelle est complété pour permettre au tribunal correctionnel d'être saisi des crimes de sa compétence soit par le renvoi qui lui en sera fait par la chambre du conseil en vertu de l'article 130 du même Code, soit par la citation donnée par le procureur du Roi. La citation directe par la victime est donc exclue.

Art. 4

Cet article reprend le contenu de l'article 335 de la proposition de loi contenant le Code de procédure pénale (voir proposition de loi DOC 55 1239/001). L'article 184 du Code d'instruction criminelle est complété, pour les crimes de la compétence des tribunaux correctionnels, d'un délai de citation plus long auquel les parties peuvent renoncer.

Le délai de citation de vingt jours au moins peut être justifié par l'exigence de pouvoir préparer la défense.

Art. 5

L'article 189 du Code d'instruction criminelle est étendu aux crimes qui relèveront de la compétence des tribunaux correctionnels.

Art. 6

L'article 190, alinéas 2 et 3, du Code d'instruction criminelle, relatif à l'ordre des interventions et au prononcé des jugements, est complété de renvois aux articles 190/1 à 190/7 en projet, pour limiter l'application de ces deux alinéas aux délit.

Art. 7

Le nouvel article 190/1 inséré dans le Code d'instruction criminelle porte sur l'audience d'introduction. Cette

Wetboek is geïnspireerd, om die rechtbanken de mogelijkheid te geven om criminale straffen uit te spreken of, in voorkomend geval, rekening te houden met het bestaan van een verschoningsgrond verzachtende omstandigheden.

Art. 3

Artikel 182 van het Wetboek van Strafvordering wordt aangevuld zodat de misdaden onder de bevoegdheid van de correctionele rechtbank bij haar aanhangig kunnen worden gemaakt ofwel door verwijzing van de raadkamer krachtens artikel 130 van hetzelfde Wetboek, ofwel door dagvaarding van de procureur des Konings. De rechtstreekse dagvaarding door het slachtoffer wordt dus uitgesloten.

Art. 4

Dit artikel herneemt de inhoud van artikel 335 van het voorstel van wet houdende het Wetboek van Strafprocesrecht (zie voorstel van wet DOC 55 1239/001). Artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering wordt voor de misdaden onder de bevoegdheid van de correctionele rechtbanken aangevuld met een langere dagvaardingstermijn waarvan de partijen afstand kunnen doen.

De dagvaardingstermijn van ten minste twintig dagen kan worden gerechtvaardigd door de vereiste om de verdediging te kunnen voorbereiden.

Art. 5

Artikel 189 van het Wetboek van Strafvordering wordt uitgebreid naar de misdaden die zullen behoren tot de bevoegdheid van de correctionele rechtbanken.

Art. 6

Artikel 190, tweede en derde lid, van het Wetboek van Strafvordering met betrekking tot de volgorde van de tussenkomsten en de uitspraak van de vonnissen wordt aangevuld met verwijzingen naar de ontworpen artikelen 190/1 tot 190/7 om de toepassing van die twee ledien te beperken tot de wanbedrijven.

Art. 7

Het nieuwe artikel 190/1 ingevoegd in het Wetboek van Strafvordering gaat over de inleidingszitting. Deze

audience est une audience effective et publique, sous réserve de l'application de l'article 190, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle. Elle permet au juge d'organiser le procès. Durant l'audience d'introduction, la liste des témoins est composée et un calendrier d'échange de conclusions est déterminé. En d'autres termes, l'audience comprend la planification du déroulement des débats durant l'audience au fond.

Art. 8

Pour les crimes de leur compétence, les tribunaux correctionnels siégeront conformément à une procédure qui sera pour une large part soumise au principe d'immédiateté comme c'est actuellement le cas pour la cour d'assises, mais qui est beaucoup plus simple que la procédure d'assises actuelle. Les débats oraux sont considérés comme un atout important dans la mesure où la comparution de témoins et d'experts à l'audience publique peut apporter une meilleure compréhension du témoignage ou du rapport et à des éléments nouveaux, parfois essentiels. Le droit à un traitement oral de l'affaire concerne au demeurant un droit garanti par la Convention européenne des droits de l'homme. Ce caractère oral de la procédure se concrétise pour le tribunal correctionnel, en ce qui concerne les crimes lui dévolus, dans les dispositions relatives à la procédure devant ce tribunal. Il en découle que le tribunal ne prendra pas sa décision exclusivement sur la base du dossier répressif, mais que les données de ce dossier devront être confrontées à la réquisition du ministère public, aux arguments et aux déclarations des témoins et des parties. Contrairement à la procédure devant la cour d'assises, la preuve ne doit toutefois pas être exclusivement apportée oralement à l'audience (voir la modification de l'article 189 du Code d'instruction criminelle).

Art. 9

Cet article reprend le contenu de l'article 304 de la proposition de loi contenant le Code de procédure pénale (voir proposition de loi DOC 55 1239/001). Il prévoit que l'expert peut être entendu à l'audience, soit en qualité de témoin s'il s'agit de son rapport, soit sous serment si les questions qui lui sont posées sortent du cadre de son rapport d'expertise antérieur.

zitting is een eigenlijke terechting en is openbaar, onder voorbehoud van de toepassing van artikel 190, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering. Zij geeft de rechter de mogelijkheid om het proces te organiseren. Tijdens de inleidingszitting wordt de lijst van getuigen samengesteld en een kalender voor de uitwisseling van conclusies bepaald. Die zitting houdt met andere woorden het plannen in van het verloop van de debatten tijdens de terechting ten gronde.

Art. 8

Voor de misdaden onder hun bevoegdheid zullen de correctionele rechtbanken zitting hebben volgens een procedure die grotendeels onderworpen zal zijn aan het onmiddellijkheidsbeginsel, zoals dit thans het geval is voor het hof van assisen, maar wel eenvoudiger in vergelijking met de huidige assisenprocedure. De mondelinge debatten worden als een belangrijk pluspunt beschouwd, aangezien de verschijning op de openbare zitting van getuigen en deskundigen kan leiden tot een beter inzicht in de getuigenis of verslag en tot nieuwe, soms essentiële elementen. Het recht op een mondelinge behandeling van de zaak betreft overigens een recht gewaarborgd door het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Dit mondeling karakter van de rechtspleging wordt voor de correctionele rechtbank veruitwendig in de bepalingen die betrekking hebben op de rechtspleging voor die rechtbank. Hieruit volgt dat de rechtbank zijn beslissing niet uitsluitend zal nemen op grond van het strafdossier, maar de gegevens van dit dossier zullen moeten worden getoetst aan de vordering van het openbaar ministerie, aan de argumenten en de verklaringen van de getuigen en de partijen. In tegenstelling tot de procedure voor het hof van assisen moet het bewijs evenwel niet uitsluitend mondeling ter terechting worden geleverd (zie de wijziging van artikel 189 van het Wetboek van Strafvordering).

Art. 9

Dit artikel herneemt de inhoud van artikel 304 van het voorstel van wet houdende het Wetboek van Strafprocesrecht (zie voorstel van wet DOC 55 1239/001). Het voorziet erin dat de deskundige ter terechting kan worden gehoord, hetzij als getuige als het over zijn verslag gaat, hetzij onder eed indien de hem gestelde vragen buiten de reikwijdte van zijn eerdere deskundigenverslag vallen.

Art. 10

Cet article est l'équivalent de l'actuel article 320 du Code d'instruction criminelle, qui concerne l'ordre des plaidoiries.

Art. 11

Cet article reprend le contenu de l'article 337 de la proposition de loi contenant le Code de procédure pénale (voir proposition de loi DOC 55 1239/001). Dans cet article, il est prévu une scission claire entre le prononcé sur la culpabilité et la peine. La scission, possible pour les délits, est imposée pour les crimes. La différence de traitement est justifiée par la sévérité de la peine encourue et l'importance pour la défense de pouvoir s'exprimer librement après qu'une condamnation a été prononcée sur la culpabilité. Par dérogation à cette disposition, l'alinéa 2 établit qu'avec l'accord exprès de toutes les parties à l'audience d'introduction, le tribunal statue en même temps sur la culpabilité et sur la peine.

Art. 12

Les débats feront l'objet d'un enregistrement audiovisuel pour éviter d'avoir à recommencer l'audition des témoins et experts les plus importants durant l'audience en appel. C'est à la cour d'appel qu'il revient de prendre la décision de réentendre certains témoins, en tenant compte des enregistrements disponibles.

Art. 13

Cet article reprend le contenu de l'article 339 de la proposition de loi contenant le Code de procédure pénale (voir proposition de loi DOC 55 1239/001). Il prévoit qu'il est statué dans les sept jours qui suivent la clôture des débats.

Art. 14

Cette disposition modifie l'article 191 du Code d'instruction criminelle pour tenir compte de la compétence des tribunaux correctionnels étendue à certains crimes.

Art. 10

Dit artikel is het equivalent van het huidige artikel 320 van het Wetboek van Strafvordering, dat de volgorde van de pleidooien bepaalt.

Art. 11

Dit artikel herneemt de inhoud van artikel 337 van het wetsvoorstel houdende het Wetboek van Strafprocesrecht (zie voorstel van wet DOC 55 1239/001). In dit artikel wordt een uitdrukkelijke splitsing van de uitspraak over schuld en straf gestipuleerd. De splitsing, een mogelijkheid bij wanbedrijven, wordt opgelegd voor misdaden. Het verschil in behandeling is gerechtvaardigd door de strengheid van de opgelegde straf en door het belang voor de verdediging om zich vrijelijk te kunnen uitdrukken nadat een veroordeling is uitgesproken met betrekking tot de schuld. In afwijking hiervan bepaalt het tweede lid dat met uitdrukkelijke toestemming van alle partijen op de inleidingszitting de rechtbank tegelijkertijd uitspraak doet over schuld en straf.

Art. 12

De debatten maken het voorwerp uit van een audiovisuele opname, om te vermijden dat de verhoren van de belangrijkste getuigen en deskundigen tijdens de zitting in hoger beroep zouden moeten worden herhaald. Het is aan het hof van beroep om te beslissen, rekening houdend met de beschikbare opnames, of bepaalde getuigen opnieuw zullen worden gehoord.

Art. 13

Dit artikel herneemt de inhoud van artikel 339 van het wetsvoorstel houdende het Wetboek van Strafprocesrecht (zie voorstel van wet DOC 55 1239/001). Het voorziet erin dat na de sluiting der debatten, de uitspraak volgt binnen de zeven dagen.

Art. 14

Deze bepaling wijzigt artikel 191 van het Wetboek van Strafvordering om rekening te houden met de bevoegdheid van de correctionele rechtbanken die is uitgebreid naar bepaalde misdaden.

Art. 15

Cette disposition modifie l'article 193 du Code d'instruction criminelle pour le limiter aux crimes qui ne relèveront pas de la compétence du tribunal correctionnel.

Art. 16

Cette disposition complète l'article 195 du Code d'instruction criminelle pour viser le cas du jugement de condamnation à la réclusion criminelle, prononcé par le tribunal correctionnel pour un crime.

Art. 17

Cette disposition complète l'article 18 du Code pénal au cas du jugement de condamnation pour un crime dévolu au tribunal correctionnel.

Art. 18

Cette disposition complète l'article 19 du Code pénal au cas du jugement de condamnation pour un crime dévolu au tribunal correctionnel.

Art. 19

Cette disposition complète l'article 56 du Code pénal au cas du crime dévolu au tribunal correctionnel.

Art. 20 à 22

Tout d'abord, en raison de la modification de l'article 150 de la Constitution, la cour d'assises ne sera plus compétente pour connaître des crimes contre la sûreté intérieure et extérieure de l'État, des crimes de violations graves du droit international humanitaire et des crimes terroristes. Ces crimes seront jugés en première instance par le tribunal correctionnel et le tribunal de la jeunesse pour ce qui concerne les personnes mineures ayant fait l'objet d'une décision de dessaisissement. En degré d'appel, ces crimes seront jugés par la cour d'appel.

Les adaptations proposées du Code judiciaire résultent dès lors simplement de cette modification de la Constitution.

Art. 15

Deze bepaling wijzigt artikel 193 van het Wetboek van Strafvordering om het te beperken tot de misdaden die niet behoren tot de bevoegdheid van de correctionele rechtbank.

Art. 16

Deze bepaling vult artikel 195 van het Wetboek van Strafvordering aan om in het geval te voorzien van het vonnis van veroordeling tot de criminale opsluiting, uitgesproken door de correctionele rechtbank voor een misdaad.

Art. 17

Deze bepaling vult artikel 18 van het Strafwetboek aan in geval van vonnis van veroordeling voor een misdaad die onder de correctionele rechtbank valt.

Art. 18

Deze bepaling vult artikel 19 van het Strafwetboek aan in geval van vonnis van veroordeling voor een misdaad die onder de correctionele rechtbank valt.

Art. 19

Deze bepaling vult artikel 56 van het Strafwetboek aan in geval van misdaad die onder de correctionele rechtbank valt.

Art. 20 tot 22

Ten eerste zal het hof van assisen door de wijziging van artikel 150 van de Grondwet niet langer bevoegd zijn om kennis te nemen van misdaden tegen de uitwendige en inwendige veiligheid van de staat, misdaden van ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en terroristische misdaden. Deze misdaden zullen in eerste aanleg berecht worden door de correctionele rechtbank of door de jeugdrechtbank voor minderjarige personen ten aanzien van wie een beslissing tot uithandelen gegeven is genomen. In graad van beroep zullen ze berecht worden door het hof van beroep.

De voorgestelde aanpassingen van het Gerechtelijk Wetboek zijn dan ook het louter gevolg van deze Grondwetswijziging.

Par ailleurs, les délits de presse inspirés par le racisme ou la xénophobie sont examinés par le tribunal correctionnel et, en principe, par une chambre à juge unique. Les peines infligées pour ces actes sont en effet moins lourdes que le taux de peine de réclusion de plus de vingt ans requis par l'article 92, § 1er, alinéa 1er, du Code judiciaire pour le traitement par une chambre à trois juges.

Il a été décidé qu'une chambre du tribunal correctionnel composée de plusieurs juges examinerait toutes les infractions soustraites à la juridiction de la cour d'assises par la modification constitutionnelle de l'article 150, ce qui inclut dès lors également les délits de presse ayant un mobile discriminatoire.

Étant donné que, dans certains cas, des crimes contre la sûreté intérieure et extérieure de l'État, des crimes de violations graves du droit international humanitaire, des crimes terroristes et surtout de tels délits de presse pourraient être sanctionnés par une peine inférieure à vingt ans de réclusion, leur traitement par une chambre à plusieurs juges doit figurer explicitement dans l'article 92 du Code judiciaire. Il en résulte que les délits de presse inspirés par le racisme ou la xénophobie qui relèvent des délits de presse ayant un mobile discriminatoire seront désormais également examinés par une chambre à trois juges.

Enfin, en ce qui concerne le degré d'appel, il n'est pas nécessaire d'adapter la loi. L'article 109bis, § 1er, du Code judiciaire prévoit en effet que sauf s'il porte exclusivement sur des actions civiles ou s'il ne porte plus que sur pareilles actions, l'appel des décisions en matière pénale est attribué à une chambre à trois conseillers, le cas échéant, à la chambre spécifique visée à l'article 101, § 1er, alinéa 3.

Art. 23

Cette disposition étend l'exclusion prévue pour la cour d'assises au tribunal correctionnel et à la cour d'appel saisis d'un crime en vertu de l'article 150 de la Constitution. Sur les raisons de cette exclusion, il est renvoyé aux pages 7 et 8 de l'exposé des motifs

Daarnaast worden door racisme of xenofobie ingegeven drukpersmisdrijven behandeld voor de correctionele rechtbank en in principe voor een kamer met een alleenzetelend rechter. De straffen waarmee deze daden bestraft worden zijn immers lager dan de strafmaat van twintig jaar opsluiting, dewelke artikel 92, § 1, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek vereist voor de behandeling voor een kamer met drie rechters.

Er is geopteerd om alle misdrijven, waaronder derhalve ook de door een discriminerende drijfveer ingegeven drukpersmisdrijven, die door de grondwetswijziging van artikel 150 ontrokken worden aan het hof van assisen, te laten berechten door een meervoudige kamer van de correctionele rechtbank.

Aangezien in een aantal gevallen misdaden tegen de uitwendige en inwendige veiligheid van de staat, misdaden van ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, terroristische misdaden en zeker dergelijke drukpersmisdrijven zouden kunnen worden bestraft met een lagere straf dan deze van twintig jaar opsluiting, dient hun behandeling voor een meervoudige kamer explicet in artikel 92 van het Gerechtelijk Wetboek ingeschreven te worden. Dit heeft tot gevolg dat door racisme of xenofobie ingegeven drukpersmisdrijven die vallen onder de door een discriminerende drijfveer ingegeven drukpersmisdrijven voortaan ook door een kamer met drie rechters zullen worden behandeld.

Ten slotte dient in graad van beroep er geen wetsaanpassing doorgevoerd te worden. Artikel 109bis, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek stelt immers dat, tenzij het uitsluitend op burgerlijke vorderingen betrekking heeft of enkel nog op dergelijke vorderingen betrekking heeft, het hoger beroep tegen beslissingen in strafzaken wordt toegewezen aan een kamer met drie raadsheren, in voorkomend geval aan de kamer bedoeld in artikel 101, § 1, derde lid.

Art. 23

Deze bepaling breidt van de uitsluiting waarin is voorzien voor het hof van assisen, uit naar de correctionele rechtbank en naar het hof van beroep waarbij een misdaad krachtens artikel 150 van de Grondwet aanhangig wordt gemaakt. Voor de redenen van deze uitsluiting wordt verwezen naar de bladzijden 7 en 8 van de memorie van toelichting bij het ontwerp van wet

du projet de loi du 20 novembre 1956 (Chambre, Sess. 1956-1957, Doc. 598/1¹).

van 20 november 1956 (Kamer, zitting 1956-1957, Gedr. St. 598/1¹).

Servais VERHERSTRAETEN (CD&V)
Bercy SLEGERS (CD&V)

¹ www.lachambre.be/digidoc/DPS/K3160/K31601263/K31601263.PDF.

¹ www.dekamer.be/digidoc/DPS/K3160/K31601263/K31601263.PDF.

PROPOSITION DE LOI**CHAPITRE 1ER****Disposition générale****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2**Modifications du Code d'instruction criminelle****Art. 2**

L'article 179 du Code d'instruction criminelle, remplacé par la loi du 10 juillet 1967, est remplacé comme suit:

"Sans préjudice de la compétence attribuée à d'autres juridictions, les tribunaux de première instance connaissent, sous le titre de tribunaux correctionnels:

1° des crimes dont la compétence lui a été attribuée en vertu de l'article 150 de la Constitution;

2° de tous les délits dont la peine excède sept jours d'emprisonnement et vingt-cinq euros d'amende.

Chaque fois qu'il est saisi des crimes visés au point 1, le tribunal correctionnel applique aux prévenus les peines portées par la loi contre ces crimes, ou il peut réduire ces peines en constatant l'existence d'une excuse ou de circonstances atténuantes, si elles sont légalement admissibles.".

Art. 3

Dans l'article 182, alinéa 1er, du même Code, modifié par les lois du 30 décembre 2009 et du 17 mars 2013, la phrase "Il sera saisi de la connaissance des crimes de sa compétence soit par le renvoi qui lui en sera fait d'après l'article 130, soit par la citation donnée par le procureur du Roi." est insérée entre la première phrase et la deuxième phrase.

WETSVOORSTEL**HOOFDSTUK 1****Algemene bepaling****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2**Wijzigingen van het Wetboek van Strafvordering****Art. 2**

Artikel 179 van het Wetboek van Strafvordering, vervangen bij de wet van 10 juli 1967, wordt vervangen als volgt:

"Onverminderd de bevoegdheid verleend aan andere rechtscolleges, nemen de rechtbanken van eerste aanleg, onder de naam van correctionele rechtbanken, kennis van:

1° de misdaden waarvan de bevoegdheid aan hen werd verleend krachtens artikel 150 van de Grondwet;

2° alle wanbedrijven waarvan de straf hoger is dan gevangenisstraf van zeven dagen en geldboete van vijfentwintig euro.

Telkens de misdaden bedoeld in punt 1 bij de correctionele rechtbank aanhangig worden gemaakt, past zij de straffen toe die bij de wet bepaald zijn voor die misdaden, of kan zij deze straffen verminderen onder vaststelling van de aanwezigheid van een verschoningsgrond of van verzachtende omstandigheden, voor zover die zij wettelijk aanvaardbaar zijn.".

Art. 3

In artikel 182, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wetten van 30 december 2009 en 17 maart 2013, wordt de zin "Zij wordt in kennis gesteld van de misdaden die tot haar bevoegdheid behoren, hetzij door de verwijzing naar haar overeenkomstig artikel 130, hetzij door een dagvaarding gedaan door de procureur des Konings." ingevoegd tussen de eerste en de tweede zin.

Art. 4

Dans l'article 184 du même Code, remplacé par la loi du 27 février 1956 et modifié par la loi du 10 juillet 1967, les modifications suivantes sont apportées:

1° l'alinéa 1er est complété par la phrase suivante: "Cependant, en cas de crime visé à l'article 179, alinéa 1er, 1°, le délai précité sera d'au moins vingt jours, à moins que les parties n'y renoncent expressément.";

2° à l'alinéa 2, les mots "Néanmoins, cette" sont remplacés par le mot "La".

Art. 5

Dans l'article 189 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 28 octobre 2016, les mots "et des crimes visés à l'article 179, alinéa 1er, 1°," sont insérés entre les mots "délits correctionnels" et les mots "se fera".

Art. 6

Dans l'article 190 du même Code, modifié par les lois du 1er février 2016 et du 31 mai 2016, les modifications suivantes sont apportées:

1° au troisième alinéa, les mots "Sous réserve de l'application des articles 190/1 à 190/6," sont insérés avant les mots "Le procureur du Roi";

2° au troisième alinéa, les mots "Sous réserve de l'application de l'article 190/7," sont insérés avant les mots "Le jugement".

Art. 7

Un article 190/1, libellé comme suit, est inséré dans le même Code:

"Art. 190/1. § 1er. Lorsque le tribunal est saisi d'un crime, la liste des témoins et les délais pour conclure visés à l'article 152 sont déterminés à l'audience d'introduction.

§ 2. Au plus tard cinq jours avant l'audience d'introduction, le procureur du Roi et les parties déposent au greffe la liste des témoins qu'ils souhaitent entendre ainsi que les coordonnées de ces témoins. Ils joignent à cette liste

Art. 4

In artikel 184 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 27 februari 1956 en gewijzigd bij de wet van 10 juli 1967, worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt aangevuld met de volgende zin: "In geval van misdaad bedoeld in artikel 179, eerste lid, 1°, is de voormelde termijn evenwel ten minste twintig dagen, tenzij de partijen daar uitdrukkelijk afstand van doen.";

2° in het tweede lid wordt het woord "Deze" vervangen door "De" en wordt het woord "echter" opgeheven.

Art. 5

In artikel 189 van hetzelfde Wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 28 oktober 2016, worden de woorden "en de misdaden bedoeld in artikel 179, eerste lid, 1°," ingevoegd tussen de woorden "wanbedrijven" en "wordt".

Art. 6

In artikel 190 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wetten van 1 februari 2016 en 31 mei 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het derde lid worden de woorden "De procureur des Konings, de burgerlijke partij of haar raadsman, zetten" vervangen door de woorden "Onder voorbehoud van de toepassing van de artikelen 190/1 tot 190/6 zetten de procureur des Konings, de burgerlijke partij of haar raadsman";

2° in het derde lid worden de woorden "Het vonnis wordt" vervangen door de woorden "Onder voorbehoud van de toepassing van artikel 190/7 wordt het vonnis".

Art. 7

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 190/1 ingevoegd, luidende als volgt:

"Art. 190/1. § 1. Wanneer bij de rechtkamer een misdaad aanhangig wordt gemaakt, wordt de lijst van getuigen en de termijnen om te concluderen zoals bepaald in artikel 152 bepaald op de inleidingszitting.

§ 2. Uiterlijk vijf dagen voor de inleidingszitting leggen de procureur des Konings en de partijen ter griffie de lijst neer van de getuigen die zij wensen te horen, inclusief de gegevens van die getuigen. Zij voegen bij

la motivation du choix des témoins. Si les coordonnées de certains témoins manquent ou sont incomplètes, le procureur du Roi procède aux recherches nécessaires.

Le tribunal entend les remarques du procureur du Roi et des parties, prend acte de la liste des témoins et détermine l'ordre dans lequel ils seront entendus.

Le tribunal peut rejeter les demandes des parties lorsqu'il est établi que les témoins présentés ne peuvent manifestement pas contribuer à la manifestation de la vérité en ce qui concerne le fait imputé au prévenu, la culpabilité ou l'innocence de celui-ci ou la moralité du prévenu ou de la victime.

Le tribunal doit porter sur la liste des témoins, le juge d'instruction, un ou plusieurs fonctionnaires de police dirigeants et, s'ils sont intervenus, les experts psychiatres et le médecin légiste.

La liste des témoins qui seront entendus à l'audience sera incluse dans le jugement. La liste comporte les noms, la profession et le nombre de témoins, dont certaines données d'identité ne seront pas mentionnées à l'audience conformément à l'article 155bis.

Le cas échéant, les modalités de l'audition de certains témoins peuvent également déjà être fixées, conformément aux articles 158bis et 189bis.

Les témoins mentionnés dans le jugement sont cités à comparaître à la demande du procureur du Roi.

§ 3. Le jugement visé au paragraphe 2 est signifié aux parties. Il est susceptible de recours en même temps que le recours formé contre le jugement définitif.”.

Art. 8

Un article 190/2, libellé comme suit, est inséré dans le même Code:

“Art. 190/2. Le tribunal peut demander aux témoins et au prévenu tous les éclaircissements qu'il estime nécessaires à la manifestation de la vérité.

Le procureur du Roi et les avocats des parties ont le même droit et ils peuvent poser des questions directement au témoin ou au prévenu. Le tribunal peut toutefois interdire que certaines questions soient posées.”.

die lijst de motivering van de keuze van de getuigen. Zo de gegevens van bepaalde getuigen ontbreken of onvolledig zijn, verricht de procureur des Konings de nodige opzoeken.

De rechtbank hoort de opmerkingen van de procureur des Konings en de partijen, stelt de lijst van getuigen vast en bepaalt de volgorde waarin ze zullen worden gehoord.

De rechtbank kan de verzoeken van de partijen afwijzen wanneer vaststaat dat de voorgedragen getuigen kennelijk niet kunnen bijdragen tot de waarheidsvinding met betrekking tot het aan de beschuldigde ten laste gelegde feit, diens schuld of onschuld, of tot de moraliteit van de beschuldigde of het slachtoffer).

De rechtbank moet de onderzoeksrechter, een of meerdere leidende politieambtenaren en, indien zij zijn tussengekomen, de psychiatrische deskundigen en de wetsdokter opnemen op de lijst van getuigen.

De lijst van getuigen die tijdens de terechting zullen worden gehoord, wordt opgenomen in het vonnis. De lijst bevat de namen, het beroep en het aantal getuigen van wie bepaalde identiteitsgegevens overeenkomstig artikel 155bis ter terechting niet zullen worden vermeld.

In voorkomend geval kunnen ook reeds de nadere regels inzake het verhoor van bepaalde getuigen overeenkomstig de artikelen 158bis en 189bis worden bepaald.

De getuigen vermeld in het vonnis worden gedagvaard op verzoek van de procureur des Konings.

§ 3. Het vonnis waarin is voorzien in paragraaf 2 wordt betekend aan de partijen. Tegen het vonnis kan hoger beroep worden ingesteld samen met het hoger beroep tegen het eindvonnis.”.

Art. 8

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 190/2 ingevoegd, luidende als volgt:

“Art. 190/2. De rechtbank kan aan de getuigen en de beklaagde alle ophelderingen vragen die hij nodig acht om de waarheid aan het licht te brengen.

De procureur des Konings en de advocaten van de partijen hebben hetzelfde recht en zij kunnen rechtstreeks vragen stellen aan de getuige of de beklaagde. De rechtbank kan evenwel verbieden dat bepaalde vragen worden gesteld.”.

Art. 9

Un article 190/3, libellé comme suit, est inséré dans le même Code:

“Art. 190/3. L’expert peut être entendu à l’audience. S’il est entendu sur son rapport, il est entendu en qualité de témoin. Si, par contre, les questions qui lui sont posées sortent du cadre de son rapport d’expertise antérieur, il devra prêter, à cet égard, le serment d’expert prévu à l’article 555/15 du Code judiciaire, lorsqu’il n’a pas la qualité d’expert judiciaire inscrit au registre national des experts judiciaires et des traducteurs, interprètes et traducteurs-interprètes jurés.”.

Art. 10

Un article 190/4, libellé comme suit, est inséré dans le même Code:

“Art. 190/4. À la suite des dépositions des témoins, la partie civile ou son conseil et le ministère public sont entendus, et développent leurs moyens.

Le prévenu et son avocat peuvent leur répondre.

La réplique est permise à la partie civile et au ministère public, mais le prévenu ou son avocat ont toujours la parole les derniers.

Le tribunal déclare ensuite que les débats sont clos.”.

Art. 11

Un article 190/5, libellé comme suit, est inséré dans le même Code:

“Art. 190/5. Le tribunal statuera d’abord sur l’existence des faits et l’imputation de ces faits au prévenu, puis sur la peine, les restitutions et les actions civiles.

À condition que toutes les parties présentes ou représentées à l’audience d’introduction marquent leur accord, le tribunal statue en même temps sur l’existence des faits et l’imputation de ces faits au prévenu, ainsi que sur la peine, les restitutions et les actions civiles.”.

Art. 9

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 190/3 ingevoegd, luidende als volgt:

“Art. 190/3. De deskundige kan worden gehoord op de zitting. Indien hij wordt gehoord over zijn verslag, wordt hij gehoord als getuige. Indien hem daarentegen vragen worden gesteld die buiten de reikwijdte van zijn eerder deskundigenverslag vallen, moet hij daartoe de eed afleggen als deskundige zoals bepaald in artikel 555/15 van het Gerechtelijk Wetboek, indien hij niet de hoedanigheid heeft van een gerechtsdeskundige die is ingeschreven in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen en het nationaal register voor beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken.”.

Art. 10

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 190/4 ingevoegd, luidende als volgt:

“Art. 190/4. Na de getuigenissen worden de burgerlijke partij of de raadsman ervan en het openbaar ministerie gehoord en zetten zij hun middelen uiteen.

De beklaagde en zijn advocaat kunnen hen een antwoord geven.

De burgerlijke partij en het openbaar ministerie hebben recht van repliek, maar de beklaagde of zijn advocaat heeft altijd het laatste woord.

De rechtbank verklaart vervolgens dat de debatten gesloten zijn.”.

Art. 11

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 190/5 ingevoegd, luidende als volgt:

“Art. 190/5. De rechtbank zal eerst uitspraak doen over het bestaan van de feiten en de toerekening ervan aan de beklaagde en daarna over de straf, over de terugval en de burgerlijke vorderingen.

Mits instemming van alle aanwezige of vertegenwoordigde partijen op de inleidingszitting doet de rechtbank tegelijkertijd uitspraak over het bestaan van de feiten en de toerekening ervan aan de beklaagde, alsook over de straf, over de terugval en de burgerlijke vorderingen.”.

Art. 12

Un article 190/6, libellé comme suit, est inséré dans le même Code:

“Art. 190/6. Les débats font l’objet d’un enregistrement audiovisuel.”.

Art. 13

Un article 190/7, libellé comme suit, est inséré dans le même Code:

“Art. 190/7. Dans les sept jours qui suivent la clôture des débats, il est statué à l’audience sur la culpabilité et/ou sur la peine.”.

Art. 14

Dans l’article 191 du même Code, les mots “ni crime,” sont insérés entre le mot “réputé” et les mots “ni délit”.

Art. 15

Dans l’article 193 du même Code, modifié par la loi du 10 juillet 1967, les mots “mais qu’il ne constitue pas un crime visé à l’article 179, alinéa 1er, 1°” sont insérés entre les mots “peine criminelle” et les mots “, le tribunal”.

Art. 16

Dans l’article 195, alinéa 5, du même Code modifié par la loi du 20 juillet 2005, les mots “un emprisonnement correctionnel” sont remplacés par les mots “une peine privative de liberté”.

CHAPITRE 3

Modifications du Code pénal

Art. 17

Dans l’article 18 du Code pénal, remplacé par la loi du 23 janvier 2003 et modifié par la loi du 5 février 2016, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots “ou le jugement” sont insérés entre les mots “L’arrêt” et les mots “portant condamnation”;

Art. 12

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 190/6 ingevoegd, luidende als volgt:

“Art. 190/6. De debatten worden audiovisueel opgenomen.”.

Art. 13

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 190/7 ingevoegd, luidende als volgt:

“Art. 190/7. Nadat de debatten gesloten zijn verklaard, wordt binnen de zeven dagen uitspraak gedaan ter terechting over de schuldvraag en/of over de straf.”.

Art. 14

In artikel 191 van hetzelfde Wetboek worden de woorden “noch misdaad” ingevoegd tussen het woord “feit” en de woorden “noch wanbedrijf”.

Art. 15

In artikel 193 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 10 juli 1967, worden de woorden “maar geen misdaad vormt zoals bedoeld in artikel 179, eerste lid, 1°” ingevoegd tussen de woorden “criminele straf” en het woord “, kan”.

Art. 16

In artikel 195, vijfde lid, van hetzelfde Wetboek gewijzigd bij de wet van 20 juli 2005, worden de woorden “een correctionele gevangenisstraf” vervangen door de woorden “een vrijheidsstraf”.

HOOFDSTUK 3

Wijzigingen van het Strafwetboek

Art. 17

In artikel 18 van het Strafwetboek, vervangen bij de wet van 23 januari 2003 en gewijzigd bij de wet van 5 februari 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “of het vonnis” worden ingevoegd tussen de woorden “Het arrest” en de woorden “houdende veroordeling”;

2° les mots “ou le jugement” sont insérés entre les mots “L’arrêt” et les mots “aura été rendu”.

Art. 18

Dans l’article 19 du même Code, remplacé par la loi du 23 janvier 2003 et modifié par la loi du 5 février 2016, les mots “ou jugements” sont insérés entre les mots “Tous arrêts” et les mots “de condamnation”.

Art. 19

Dans l’article 56, alinéa 2, du même Code, modifié par la loi du 5 février 2016, les mots “ou pour lequel la cour d’assises” sont remplacés par les mots “ou un crime pour lequel la cour d’assises ou le tribunal correctionnel”.

CHAPITRE 4

Modifications du Code judiciaire

Art. 20

Dans l’article 76, § 3, du Code judiciaire, remplacé par la loi du 30 juillet 2013 dont le texte néerlandais a été modifié par la loi du 8 mai 2014, les mots “ou crime correctionnalisable” sont remplacés par les mots “, d’un crime correctionnalisable, d’un crime contre la sûreté intérieure et extérieure de l’État, d’un crime de violations graves du droit international humanitaire ou d’un crime terroriste”.

Art. 21

Dans l’article 92, § 1er, du même Code, remplacé par la loi du 3 août 1992 et modifié en dernier lieu par la loi du 5 mai 2019, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l’alinéa 3, les mots “ou d’un crime correctionnalisable” sont remplacés par les mots “, d’un crime correctionnalisable, d’un crime contre la sûreté intérieure et extérieure de l’État, d’un crime de violations graves du droit international humanitaire ou d’un crime terroriste”;

2° le paragraphe est complété par un alinéa rédigé comme suit:

2° de woorden “of het vonnis” worden ingevoegd tussen de woorden “het arrest” en de woorden “werd gewezen”.

Art. 18

In artikel 19 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 23 januari 2003 en gewijzigd bij de wet van 5 februari 2016, worden de woorden “of vonnissen” ingevoegd tussen de woorden “alle arresten” en de woorden “van veroordeling”.

Art. 19

In artikel 56, derde lid, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij wet van 5 februari 2016, worden de woorden “of waarvoor het hof van assisen” vervangen door de woorden “of een misdaad waarvoor het hof van assisen of de correctionele rechtbank”.

HOOFDSTUK 4

Wijzigingen van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 20

In artikel 76, § 3, van het Gerechtelijk Wetboek, vervangen bij de wet van 30 juli 2013, die gewijzigd is bij de wet van 8 mei 2014, worden de woorden “of correctionaliseerbare misdaad” vervangen door de woorden “, een correctionaliseerbare misdaad, een misdaad tegen de uitwendige en inwendige veiligheid van de staat, een misdaad van ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht of een terroristische misdaad”.

Art. 21

In artikel 92, § 1, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 3 augustus 1992 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 5 mei 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het derde lid worden de woorden “of correctionaliseerbare misdaad” vervangen door de woorden “, een correctionaliseerbare misdaad, een misdaad tegen de uitwendige en inwendige veiligheid van de staat, een misdaad van ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht of een terroristische misdaad”;

2° de paragraaf wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Les crimes contre la sûreté intérieure et extérieure de l’État, les crimes de violations graves du droit international humanitaire, les crimes terroristes et les délits de presse inspirés par un mobile discriminatoire sont attribués à une chambre composée de trois juges.”.

Art. 22

Dans l’article 101, § 1er, alinéa 3, du même Code, remplacé par la loi du 30 juillet 2013, les mots “et/ou d’un crime correctionnalisable” sont remplacés par les mots “, d’un crime correctionnalisable, d’un crime contre la sûreté intérieure et extérieure de l’État, d’un crime de violations graves du droit international humanitaire ou d’un crime terroriste”.

CHAPITRE 5

Modification de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Art. 23

Dans l’article 3, alinéa 1er, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, modifié par les lois du 10 février 1994 et du 22 mars 1999, les mots “et, pour les crimes visés à l’article 179, alinéa 1er, 1°, du Code d’instruction criminelle, des tribunaux correctionnels et des cours d’appel” sont insérés entre les mots “cours d’assises” et les mots “, en faveur”.

CHAPITRE 6

Disposition transitoire

Art. 24

Les dispositions de la présente loi sont d’application aux affaires pour lesquelles la chambre des mises en accusation n’a pas encore rendu un arrêt de renvoi devant la cour d’assises au moment de l’entrée en vigueur de la présente loi.

“Misdaden tegen de uitwendige en inwendige veiligheid van de staat, misdaden van ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, terroristische misdaden en drukpersmisdrijven die door een discriminerende drijfveer zijn ingegeven, worden toegewezen aan een kamer met drie rechters.”.

Art. 22

In artikel 101, § 1, derde lid, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 30 juli 2013, worden de woorden “en/of correctionaliseerbare misdaad” vervangen door de woorden “, een correctionaliseerbare misdaad, een misdaad tegen de uitwendige en inwendige veiligheid van de staat, een misdaad van ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht of een terroristische misdaad”.

HOOFDSTUK 5

Wijziging van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Art. 23

In artikel 3, eerste lid, van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, gewijzigd bij de wetten van 10 februari 1994 en 22 maart 1999, worden de woorden “en, voor de misdaden bedoeld in artikel 179, eerste lid, 1°, van het Wetboek van Strafvordering, de correctionele rechtkanten en hoven van beroep” ingevoegd tussen de woorden “hoven van assisen” en de woorden “worden gelast”.

HOOFDSTUK 6

Overgangsbepaling

Art. 24

De bepalingen van deze wet zijn van toepassing op de zaken waarvoor de kamer van inbeschuldigingstelling bij de inwerkingtreding van deze wet nog geen arrest van verwijzing naar het hof van assisen heeft gewezen.

CHAPITRE 7

Entrée en vigueur

Art. 25

La présente loi entre en vigueur le même jour que la révision du ... de l'article 150 de la Constitution en vue de supprimer le jury pour les crimes de terrorisme.

7 juillet 2020

HOOFDSTUK 7

Inwerkingtreding

Art. 25

Deze wet treedt in werking op dezelfde dag als de herziening van ... van artikel 150 van de Grondwet ten einde de juryrechtspraak voor terroristische misdaden af te schaffen.

7 juli 2020

Servais VERHERSTRAETEN (CD&V)
Bercy SLEGERS (CD&V)